

Ενσωμάτωση κοινωνικο-ηθικών στόχων στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής

Εισηγήτρια: Μουρατίδου Κατερίνα
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
ΤΕΦΑΑ Σερρών
katemou@phed-sr.auth.gr

Σύγχρονα φαινόμενα στις αυλές των σχολείων...

⇒ Επιθετικότητα και βία

⇒ Ρατσισμός

⇒ Ανισότητες

⇒ Ανίερος ανταγωνισμός

Σκέφτηκες ποτέ, ότι ως καθηγήτῆς/-ήτρια
Φ.Α., διδάσκεις όχι μονάχα σωματικά αλλά
και ηθικά και κοινωνικά θέματα;
Αυτό συμβαίνει συνειδητά ή ασυνείδητα

Για παράδειγμα, εσύ τι κάνεις όταν;;;

*Σε ένα παιχνίδι ποδοσφαίρου, οι μαθητές
κοροϊδεύουν έναν άτσαλο τερματοφύλακα που δεν
είναι ικανός να πιάσει τη μπάλα*

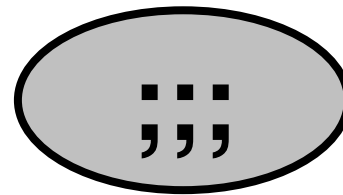
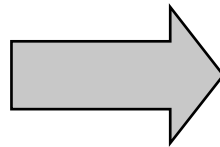
Αναλυτικά προγράμματα Φ.Α.

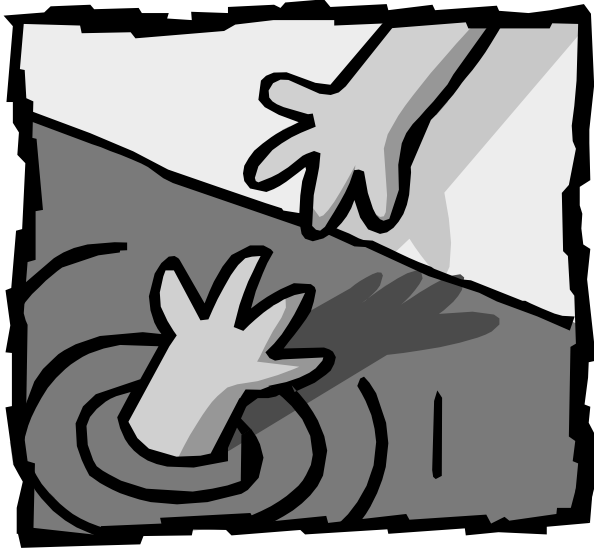

- **Κύριος σκοπός:** Να βοηθήσει στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη του παιδιού και περαιτέρω στην ομαλή ένταξή του στο κοινωνικό σύνολο.
- **Επιμέρους στόχος:** Η υποστήριξη της κοινωνικής και ηθικής ανάπτυξης των μαθητών/-τριών

Το ερώτημα:

Δύναται η Φυσική Αγωγή να βοηθήσει στην κοινωνικοποίηση των μαθητών;

Τι είναι ηθική ικανότητα και τι ηθική ανάπτυξη;

Ο όρος ηθική ικανότητα έχει να κάνει:

- Σεβασμό προς τους άλλους και τον εαυτό μου,
- Ενδιαφέρον για τους άλλους και για τον εαυτό μου
- Διάκριση σωστού-λάθους, καλού-κακού.

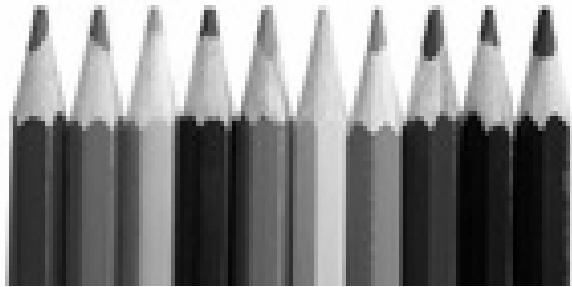
Η ηθική ανάπτυξη αφορά την ανάπτυξη της συνείδησης και της αίσθησης του σωστού και του λάθους

Κοινωνική ικανότητα, κοινωνική ανάπτυξη

- ◎ Η **κοινωνική ικανότητα** στα παιδιά μπορεί να ορισθεί ως η αποτελεσματικότητά τους στις αλληλεπιδράσεις με άλλα παιδιά ή/και ενήλικες (Mouratidou et al. 2007).
- ◎ Η **κοινωνική ανάπτυξη** αφορά στην ανάπτυξη εννοιών, συναισθημάτων και στάσεων που αναπτύσσει ένα παιδί και το πώς όλα αυτά αλλάζουν καθώς το παιδί μεγαλώνει (Schaffer 1996).

Βασικά θέματα ηθικής και κοινωνικής ικανότητας

1. Ανάλυση κοινωνικών ρόλων και εμπάθεια
2. Αλτρουισμός
3. Επιθετικότητα

1. Ανάληψη κοινωνικών ρόλων και εμπάθεια

Ανάληψη ρόλων: Η ικανότητα κατανόησης των σκέψεων, των συναισθημάτων και των προθέσεων ενός ανθρώπου και η ικανότητα αντίληψης των απόψεών του

Εμπάθεια: Το να «βλέπεις» τον κόσμο με τα μάτια του άλλου

2. Αλτρουισμός

Οποιαδήποτε πράξη ωφελεί άλλους ανθρώπους,
ανεξάρτητα από το εκάστοτε κίνητρο

Υπολογιστικός αλτρουισμός

Πράξεις ευγένειας που αποβλέπουν στο ατομικό όφελος ή στην αποφυγή της επίκρισης εξαιτίας της αποτυχίας να δράσουμε

Αυτόνομος αλτρουισμός

Πρωταρχικό κίνητρο για τις προ-κοινωνικές πράξεις είναι η διατήρηση και η αύξηση της ευημερίας των άλλων ανθρώπων

3. Επιθετικότητα

- Οποιαδήποτε πράξη που ξεκινά με την πρόθεση να προκαλέσει κανείς πόνο ή βλάβη σε κάποιον άλλον
- Μπορεί να είναι φυσική ή λεκτική
- Διακρίνεται σε: α) **εχθρική** (αποβλέπει σε πρόκληση βλάβης-τραυματισμού), β) **μεσολαβητική ή θετική** (συμβαίνει για την επίτευξη κάποιων μη-επιθετικών στόχων και ενυπάρχει στον αθλητισμό)

Πώς μπορούμε να ενσωματώσουμε στη Φυσική Αγωγή τη διδασκαλία ηθικών και κοινωνικών συμπεριφορών;

1. Δημιουργία συγκεκριμένου κλίματος κινήτρων
2. Επιλογή συγκεκριμένων μεθόδων διδασκαλίας
3. Υιοθετώντας ως Κ.Φ.Α. αντίστοιχη λεκτική συμπεριφορά

1. Ορισμός

Κίνητρο σημαίνει καθετί που αποτελεί βάση ή αιτία, κινεί, κατευθύνει και καθορίζει τη συμπεριφορά

1) Κλίμα κινήτρων στα πλαίσια του μαθήματος

Η ποιότητα του κλίματος κινήτρων στο μάθημα είναι συνισταμένη δύο τουλάχιστον τρόπων - στόχων επίτευξης, με τους οποίους οι μαθητές κρίνουν την ικανότητά τους:

A) προσανατολισμός στη μάθηση / στο έργο

B) προσανατολισμός στην επίδοση / στο εγώ

Προσανατολισμός στη μάθηση

- Ατομική βελτίωση
- Μάθηση

Προσανατολισμός στην επίδοση

- Σύγκριση
- Προσπάθεια να ξεπεράσει τους συμμαθητές του

1) Τύπος κλίματος κινήτρων και κοινωνικο-ηθική ανάπτυξη

Όπως έδειξε ένας μεγάλος αριθμός ερευνών, ο προσανατολισμός στη μάθηση συνδέεται με υψηλότερα επίπεδα κοινωνικής και ηθικής ανάπτυξης από ότι ο προσανατολισμός στην απόδοση

1. Δημιουργία συγκεκριμένου κλίματος κινήτρων. ΠΩΣ;;;

Τι κάνουμε;

- Αποφεύγουμε τις συγκρίσεις μεταξύ των μαθητών
- Δίνουμε έμφαση στη συμμετοχή και μάθηση όλων των μαθητών
- Ενδιαφερόμαστε για την πρόοδο κάθε μαθητή/-τριας ξεχωριστά

2) Επιλογή συγκεκριμένων μεθόδων διδασκαλίας

→ Για την επιλογή μιας μεθόδου-στιλ διδασκαλίας στη Φ.Α. και εφόσον το ζητούμενο είναι η κοινωνικο-ηθική ανάπτυξη, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι όσο πιο πολλές αποφάσεις πάρουν οι ίδιοι οι μαθητές και όσο πιο πολύ αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους (και όχι με τον/την Κ.Φ.Α.), τόσο πιο πολύ υπευθυνότητα θα έχουν.

Ενδείκνυται η μέθοδος/στιλ της αμοιβαίας διδασκαλίας

- ➔ Οι μαθητές εργάζονται κατά ζεύγη, δέχονται ανατροφοδότηση από το συνασκούμενο, ενώ ακολουθούν κριτήρια που έχει προηγουμένως θέσει ο δάσκαλος
- ➔ Οι μαθητές αποκτούν δεξιότητες ανατροφοδότησης και κοινωνικοποιούνται
- ➔ Έχουν ευκαιρίες για ομότιμη αλληλεπίδραση, για παρατήρηση, ενίσχυση και μοντελοποίηση της καλής αθλητικής συμπεριφοράς

Προτάσεις για την υποστήριξη της ηθικής και κοινωνικής συμπεριφοράς στη Φυσική Αγωγή

- ➔ Όρισε την έννοια της κοινωνικής-ηθικής συμπεριφοράς στον αθλητισμό, στο μάθημά σου
- ➔ Εμπύχωσε και ενθάρρυνε συμπεριφορές που σχετίζονται με την ορθή κοινωνικο-ηθική συμπεριφορά στον αθλητισμό
- ➔ Μοντελοποίησε τις ενδεδειγμένες συμπεριφορές (σε λεκτικό και συμπεριφορικό επίπεδο)

Συνέχεια...

- ➔ Εξήγησε γιατί οι συμπεριφορές θα πρέπει να είναι οι 'κατάλληλες' συμπεριφορές
- ➔ Δίδαξε στους μαθητές σου το να ασκούν αυτο-έλεγχο, να βοηθούν στην ενσωμάτωση όλων των συμμαθητών τους σε μια δραστηριότητα και να επιλύουν τις συγκρούσεις που προκύπτουν ειρηνικά

Συνέχεια...

- Συζήτησε με τους μαθητές για το πώς τα παιχνίδια και οι κανόνες μπορούν να αλλάξουν με σκοπό να αυξήσουν τη συμμετοχή όλων των παρευρισκομένων.
- Προσπάθησε να χρησιμοποιήσεις την Σωκρατική μέθοδο ερωτήσεων, παρά δηλώσεις με μορφή ανακοινώσεων.
- Υποστήριξε την ανάληψη ρόλων με το να ενθαρρύνεις τους μαθητές σου να εξετάζουν τα αισθήματα και τις απόψεις των άλλων μαθητών.

Συνέχεια...

- Συζήτησε με τους μαθητές σου για ηθικά διλήμματα και ηθικές επιλογές
- Ενσωμάτωσε τα ηθικά διλήμματα και τις ηθικές επιλογές στη διαδικασία της μάθησης
- Δίδαξε συνεργατικούς τρόπους μάθησης
- Δημιούργησε ένα κλίμα παρακίνησης προσανατολισμένο στη μάθηση
- Μετατόπισε τη δύναμη από σένα στους μαθητές σου